Länsstyrelsen
Västra Götaland

Thomas Bergstrand
Antikvarie
010-2245452

Ulricehamns kommun
Att. miljosamhallsbyggnad@ulricehamn.se

Resultat av genomförd arkeologisk utredning inom fastighet Duvered 5:2, Ulricehamns kommun

Under månadsskiftet juni-juli 2020 genomfördes en arkeologisk utredning, steg 2, inom rubricerad fastighet enligt Länsstyrelsens beslut 2020-03-25, med Ulricehamns kommun som uppdragsgivare. Det planerade arbetsföretaget omfattar framtagande av en detaljplan för verksamhet m m, Rönnåsen. Undersökaren Rio Göteborg har till Länsstyrelsen inlämnat en preliminär redogörelse (bilaga).

Resultat

Utredningen hade som syfte att fastställa fornlämningsstatus för fyra möjliga fornlämningar som påträffades i samband med arkeologiska utrednings steg 1, samt att undersöka fem ytor som utpekats som potentiella boplatslägen. De fyra möjliga fornlämningarna utgjordes av en lägenhetsbebyggelse och tre kolningsgropar (L2019:7127-7130).

- Inga fynd eller anläggningar påträffades inom de potentiella boplatslägena som tyder på en aktivitet under förhistorisk tid.
- De tre kolningsanläggningarna undersöktes med maskin och profiler handrensades och dokumenterades. I syfte att datera lämningarna i förhållande till år 1850 insamlades kolprover. I samband med undersökningen av kolningsgropen L2019:7128 påträffades ytterligare en kolningsgrop (L2020:5187).
- Vid utredningen avtorvades delar av lägenhetsbebyggelsen L2019:7127 i syfte att avgränsa och om möjligt datera den i förhållande till år 1850. I samband med detta påträffades ett fyndmaterial vilket pekar mot en datering till 1700-tal. I anslutning till byggnadslämningen påträffades en mindre yta med fossil åkermark bestående av en mindre stenröjd yta samt tre röjningsrösen (L2020:5188). Denna röjda yta tolkas ha ett kronologiskt samband med lägenhetsbebyggelsen.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Fortsatta åtgärder
De fyra kolningsanläggningarna är dokumenterade och betraktas härefter som slutundersökta (L2019:7128, L2019:7129, L2019:7130, L2020:5197).

Byggnadslämningen efter backstugan (L2019:7127) och tillhörande yta med fossil åkermark (L2020:5188) är fornlämning enligt Riksantikvarieämbetets lämningstyplista. I det fall Ulricehamns kommun har för avsikt att ta bort dessa båda lämningar krävs tillstånd till ingrepp i fornlämning. Ansökan ställs till Länsstyrelsen. Ett tillstånd till borttagande kommer villkoras mot att bekosta en arkeologisk undersökning.

Samtliga berörda lämningar och deras geometrier finns att ta del av på länken https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/6b9f0957-4e77-48af-853c-45ecdfa7753b

För Länsstyrelsen Västra Götaland

Thomas Bergstrand, antikvarie

Bilaga
1. Undersökarens preliminära redogörelse om genomförd utredning juli 2020.

PM

AU Steg 2 Rönnåsen Ulricehamn

Lst dnr 431-3294-2020

Rio Göteborg Natur- och kulturkooperativ har på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län utfört en arkeologisk utredning steg 2 inom fastigheten Ubbarp 8:16 (f d Duvered 5:2), Hössna socken, Ulricehamns kommun. Utredningen föranleddes av detaljplan för verksamheter i området. Den aktuella utredningen har föregåtts av en arkeologisk utrednings steg 1 som utfördes i november 2019.

Utredningsområdet är till stora delar beläget i en dalgång som löper i nordnordöstlig-sydsydvästlig riktning. Mindre delar av området är beläget i början på sluttningarna uppåt på ömse sidor av dalgången. Stora delar av området kan beskrivas som mycket blockrikt. Inom de centrala delarna av området återfinns ett område med mycket sank mark (kärrtorv), vilket dikats ut under sen historisk tid (1900-tal). Inom de sankare partierna återfinns även mindre, väldränerade åsryggar, vilka delvis är blockrika. Genom utredningsområdet rinner även en mindre bäck, Hillaredsån, vilken i den norra delen har rätats ut genom dikning.

Stora delar av utredningsområdet har tills alldeles nyligen varit bevuxna med granskog, vilken nu har avverkats. Denna avverkning har i stor utsträckning skadat marken, genom kraftiga körspår.

Utredningen hade som syfte att fastställa fornlämningsstatus för fyra möjliga fornlämningar som påträffades i samband med arkeologiska utrednings steg 1, samt att undersöka fem ytor som utpekats som potentiella boplatslägen. De fyra möjliga fornlämningarna utgjordes av en lägenhetsbebyggelse och tre kolningsgropar (L2019:7127-7130).

I samband med den aktuella utredningen upptogs 38 schakt med maskin. Av dessa upptogs 8 schakt för att avgränsa och avgöra fornlämningsstatus för de ovan nämnda möjliga fornlämningarna och 30 för att undersöka de potentiella boplatslägena.

Inga fynd eller anläggningar påträffades inom de potentiella boplatslägena som tyder på en aktivitet under förhistorisk tid.

Vid utredningen avtorvades delar av lägenhetsbebyggelsen L2019:7127 i syfte att avgränsa och om möjligt datera den i förhållande till år 1850. I samband med detta påträffades ett fyndmaterial bestående av yngre rödgods med piplersdekor, en kritpipsfragment och handblåst glas, vilket pekar mot en datering till 1700-tal. Själva byggnaden var 6,5 x 3,5 m stor, med ett spisröse i den sydöstra delen av huset. Spisrösets fundament var 2,0 x 2,0 m stort och den egentliga spisen 1,5 x 1,5 m stor.

I samband med undersökningen av lägenhetsbebyggelsen L2019:7127 och det potentiella boplatsläget inom samma område påträffades en mindre fossil åkermark bestående av en mindre stenröjd yta samt tre röjningsrösen (L2020:5188). Denna röjda yta tolkas ha ett kronologiskt samband med lägenhetsbebyggelsen.

De tre kolningsanläggningarna undersöktes med maskin och profiler handrensades och dokumenterades. I syfte att datera lämningarna i förhållande till år 1850 insamlades kolprover.

I samband med undersökningen av kolningsgropen L2019:7128 påträffades ytterligare en kolningsgrop (L2020:5187). Kolningsgropen var 1,8 m i diameter och 0,5 m djup. Runt gropen återfanns en 1,0 m bred vall.

Lägenhetsbebyggelsen L2019:7127 bedöms som en backstuga och dateras utifrån sitt fyndmaterial till 1700-talet. Den fossila åkermarken L2020:5188 bedöms ha ett direkt samband med lägenhetsbebyggelsen med trolig datering till 1700-talet. De fyra kolningsgroparna L2019:7128-7130 och L2020:5187 bedöms preliminärt som samtida med backstugan och tre av dem kommer att dateras i samband med rapportarbetet. Samtliga ovan nämnda lämningar har i Fornreg registrerats som fornlämningar.

Berörda lämningar

L2019:7127 Lägenhetsbebyggelse, backstuga

Lägenhetsbebyggelse, backstuga. Husgrunden är rektangulär 6,5 x 3,5 m. Spisröse i SÖ hörnet av byggnaden. Spisrösets fundament är 2 x 2 m stort och själva spisröset är 1,5 x 1,5 m stort. Vid framrensning av spisröset påträffades yngre rödgods med piplersdekor, ett kritpipsfragment och handblåst glas. Fyndmaterialet tyder på 1700-tal. Backstugan finns inte belagd i äldre kartmaterial.

L2019:7128 Kolningsanläggning, kolningsgrop

Kolningsgrop, rektangulär 2,0 x 1,2 m stor (NO-SV) och 0,15 m djup i profil. Antydan till jordvall vid kanten åt NV. Kolprov insamlat.

L2019:7129 Kolningsanläggning, kolningsgrop

Kolningsgrop, rund, 3,1 m i diameter. Kolningslagret cirka 0,3 m tjockt. Består huvudsakligen av två kolförande skikt. Gropens vall är cirka 1,0 m bred och 0,1 m hög. Nedgrävningens kanter är relativt branta, botten mer eller mindre flat. Kolprov insamlat.

L2019:7130 Kolningsanläggning, kolningsgrop

Kolningsgrop, rund 2,8 m i diam, 0,6 m dj med jordvall vid kanten 1 m br och 0,3 m h. Det kolförande lagrets tjocklek varierade mellan 0,25-0,27 m. Kolprov insamlat.

L2020:5187 Kolningsanläggning, kolningsgrop

Kolningsgrop, rund, gropen är 1,8 m i diameter och 0,5 m djup. Omkring gropen finns en cirka 1,0 m bred vall.

L2020:5188 Fossil åker

Fossil åkermark, i form av en stenröjd yta om cirka 30 x 20 m samt tre mindre ovala röjningsrösen med storlek varierande mellan 2,3 x 1,8 m och 1,5 x 1,2 m. Den stenröjda ytan förmodas ha ett samband med lägenhetsbebyggelsen L2019:7127 som återfinns inom den fossila åkermarkens begränsning.

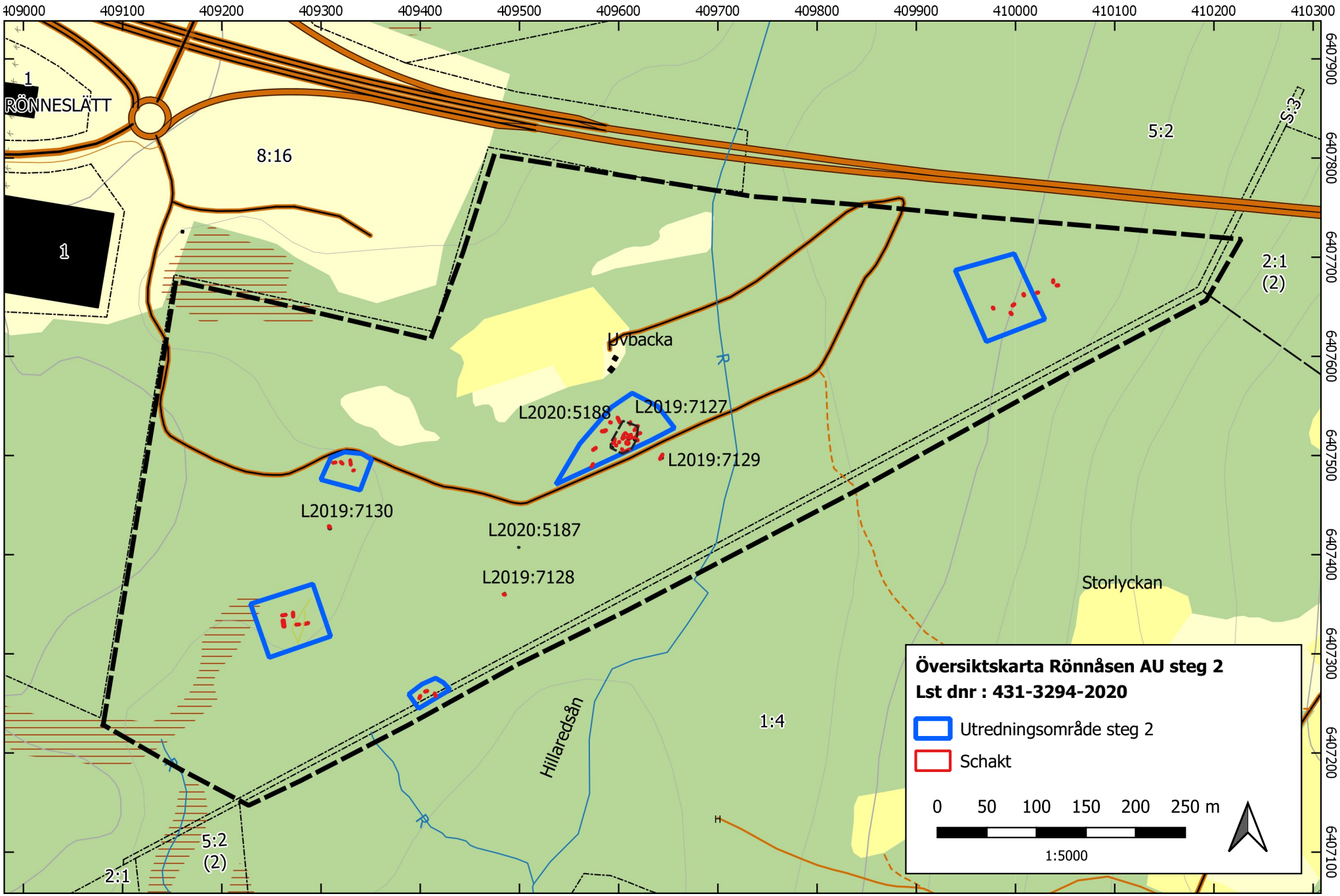
409000
409100
409200
409300
409400
409500
409600
409700
409800
409900
410000
410100
410200
410300
6407900
6407800
6407700
6407600
6407500
6407400
6407300
6407200
6407100
1
RÖNNESLÄTT
8:16
1
5:2
S:3
2:1
(2)
Uvbacka
L2020:5188
L2019:7127
L2019:7129
L2019:7130
L2020:5187
L2019:7128
Storlyckan
Hillaredsån
1:4
5:2
(2)
2:1
Översiktskarta Rönnåsen AU steg 2
Lst dnr : 431-3294-2020
Utredningsområde steg 2
Schakt
0
50
100
150
200
250 m
1:5000